To jediné, čo nám zostane

Virginie Grimaldiová

Príbeh o osamelosti, náhode a neplánovanom šťastí

KNIŽNICA
SVETOVÝCH BESTSELLEROV

Drahá čitateľka, drahý čitateľ,

vítajte u Jeanne, Iris a Théa.
Dúfam, že sa tu budete cítiť ako doma.
Ďakujem, že ma čítate! ♡

S pozdravom,

Virginie Grimaldi

Virginie Grimaldiová

To jediné, čo nám zostane

TATRAN

Z anglického originálu Virginie Grimaldi: Il nous restera ça,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Fayard,
Paríž 2022,
preložila Renáta Koutenská.
Vydalo Vydavateľstvo TATRAN, s. r. o., v roku 2026,
so sídlom Klariská 16, 815 82 Bratislava, Slovenská republika.
Vyšlo ako 5655. publikácia a 232. zväzok edície
LUK – Knižnica svetových bestsellerov.
Vydanie I.
Knižnú väzbu podľa pôvodného návrhu spracoval Peter Zentko
Zodpovedný redaktor Matej Rumanovský
Jazykové redaktorky Jana Piroščáková, Zlata Sršňová
Technický redaktor Peter Zentko
Sadzba AldoDesign, Bratislava
Vytlačil FINIDR, s.r.o., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

info@slovtatran.sk

All rights reserved.

Copyright © Librairie Arthéme Fayard 2022
Translation © Renáta Koutenská 2026
Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2026

ISBN 978-80-222-1911-2

FSC www.fsc.org MIX Papier | Podporujeme zodpovedné lesníctvo FSC® C014138

Product footprint CO2 Neutral PBN-CFMCP-015258 www.preferredbynature.org

Venujem Serene, Sophie a Cynthii,
ktoré sú mojimi istotami.

Všetko má svoju trhlinu.
A práve ňou preniká svetlo.

Leonard Cohen

Netreba sa báť šťastia,
je to len príjemný okamih,
ktorý treba prežiť.

Romain Gary

Prológ

Jeanne

Pred troma mesiacmi

Nadišiel veľký deň. Jeanne celú noc nespala. Upravila si drdol a pripla doň závoj. Ruky sa jej jemne triasli, čo jej úlohu výrazne sťažilo. Trvala na tom, že sa pripraví sama, hoci sa jej všetci neodbytne ponúkali, že jej pomôžu. Uvedomovala si, aká dôležitá je táto chvíľa, jedna z tých, ktoré sa jej hlboko vryjú do pamäti a navždy tam zostanú, a chcela ju prežiť naplno, bez rozptýlení. Júnové slnko zalievalo cez okno dubové parkety v spálni. Táto zlatistá mláka bola jej najobľúbenejším miestom v byte. Objavovala sa až tesne pred poludním, keď si lúče prerazili cestu medzi komínmi budovy naproti. Jeanne nič nemilovala viac, než sa do nej postaviť a obe nohy ponoriť do mäkkého tepla. Jedného dňa ju Pierre pristihol, ako zaliata svetlom stojí pri okne so zatvorenými očami a rozpaženými rukami. Úplne nahá. Najradšej by sa prepadla medzi parkety, tak veľmi sa hanbila, no Pierre sa iba zasmial: „Vždy som sníval o tom, že si vezmem surikatu."

Bola to nečakaná žiadosť o ruku, osobitá, mierne bláznivá. Už štvrtá, odkedy sa sem nasťahovali. Všetky predchádzajúce odmietla, priveľmi milovala svoju slobodu. Vtedy, v tej mláke slnka, očarená neviazanosťou tohto muža, ktorý dokonalo chápal tú jej, povedala áno.

Hodiny v obývačke odbili, meškala. Jeanne sa poslednýkrát skontrolovala v zrkadle a vyšla z bytu.

Rozhodla sa, že do kostola pôjde pešo, veď bol sotva o dve ulice ďalej. Po ceste sa na nej pristavovalo množstvo pohľadov. Ľudia sa za ňou obzerali. Jedno dievča si ju natočilo na telefón. Jej šaty nebolo možné prehliadnuť. Jeanne si nič z toho nevšímala, pohlcovala ju jediná myšlienka: o pár minút bude s Pierrom. Už tam na ňu určite čakal v peknom sivom obleku, ktorý mu vybrala.

Pred kostolom bolo prázdno. Všetci boli vnútri. Jeanne sa celá chvela, v snahe upokojiť sa si začala uhládzať látku na dlhých šatách. Nohy ju sotva niesli. Na tvár si nasadila úsmev a prešla drevenými dverami.

Kostol bol plný. Lavice nestačili, po bokoch pridali stoličky a viacerí museli zostať stáť. Všetky pohľady sa upierali na Jeanne. Nevenovala im pozornosť. Pomalým krokom prešla hlavnou loďou kostola, nespúšťajúc z Pierra oči. Na okamih ju prepadla obava, či sa jej hruď pod náporom srdca neroztrhne. Na organe hrali skladbu, ktorú nepoznala, hoci si dopredu vybrala „Hallelujah“ od Leonarda Cohena. Kňaz stál za oltárom, ruky mal zopnuté pred sebou.

Jeanne upútal pohyb po jej pravici. Suzanne jej ukazovala voľné miesto v prvej lavici. Usmiala sa a pokračovala ďalej k mužovi, ktorého milovala.

Keď k nemu podišla, organ stíchol. Nastalo úplné ticho. Jeanne si dlho prezerala Pierrovu tvár. Jeho dlhé riasy, zaoblenú bradu, rovné čelo. Jeho črty ju nikdy neomrzeli. Boli pre ňu všetkým: jej krajinou, jej kulisou. Ako sa bez nich zaobíde? Kňaz si odkašľal, obrad sa mal začať. Venovala mu chabý úsmev, myslela na pátra Maurica, ktorý ich v tom istom kostole zosobášil pred päťdesiatimi rokmi, potom nadvihla svoj čierny závoj, oprela sa o rakvu, naklonila sa a venovala svojmu manželovi posledný bozk.

Théo

Pred dvoma mesiacmi

Zohnal som starú rachotinu. Prišiel nejaký chlap, či si môže vyvesiť inzerát v pekárni. Práve som polieval éclairy kávovou polevou.

Valérii povedal: „Je to súrne, potrebujem prachy."

Odmietla, neznáša, keď je pult zaprataný papiermi, vždy odbije ľudí, čo tam chcú nechať reklamy alebo oznamy. Dobehol som ho na chodníku. S tikom v oku a dlaňami veľkými ako rakety vyzeral, že by som od neho mal skôr utekať, než mu dôverovať, ale on potreboval prachy a ja auto.

Čakal ma na parkovisku po zatváračke. Za tú cenu som očakával to najhoršie, ale bolo to ešte horšie. Biela 205-ka s preliačeným blatníkom a zvyšok na tom nebol o nič lepšie. Na kapote aj na kufri chlapík nahradil logo Peugeotu logom Ferrari. Zadné sklo bolo celé polepené nevkusnými nálepkami. Chcel som, nech mi ukáže motor, ale kapota sa ani za svet nedala otvoriť. Naštartovalo, a to bolo hlavné.

„Dám ti sto eur," navrhol som.

„Tristo, bez debaty," odvetil.

„Dlho nevydrží, tristo je veľa."

Tik v jeho oku sa zrýchlil, možno sa mi vyhrážal v morzeovke.

„Povedal som bez debaty, neplytvaj mojím časom. Berieš alebo nie?“

Ešte raz som auto obehol, kukol som na sedadlá, tie boli celkom v pohode.

„Dvesto a jeden kávový éclair. Viac nemám, bráško.“

Sklonil hlavu, ja som mu zatiaľ pozrel na ruky, čo bola chyba. Jednou fackou by ma totiž poslal na Mesiac. Vtom mi podal ruku: „Platí. Éclair si nechaj, mám diétu.“

Prepísali sme vozidlo. Dvakrát si prepočítal peniaze a strčil si ich do vnútorného vrecka bundy. Tretina mojej prvej výplaty. Na rozlúčku ma pleskol po chrbte, takmer mi odpadlo rameno. Hodil som tašku na zadné sedadlo, na kufor som nalepil Z-ko a vyrazil som.

Parížske ulice sú plné, auto mi kape na každej červenej. Šoférujem prvýkrát, odkedy mám vodičák. Väčšinou cestujem metrom.

Zajtra to budú dva mesiace, čo pracujem. Na strednej ma učitelia tlačili, nech idem ďalej študovať. Ale už som nemal na výber. Bez diplomu zarábam sotva polovicu minimálky. V cukrárni ma varovali, že po škole nemám rátať s TPP. Ale v tomto fachu je práce dosť. Ide mi to – tam, kde som býval predtým, všetci milovali moje koláče. Pýtali si ich pri každej príležitosti a ja som sa nikdy nenechal prosiť. Určite im chýbajú.

Za mnou niekto trúbi. V spätnom zrkadle po mne huláka nejaký chlap. Otočím kľúčom, stlačím plyn, auto zakašle, skúsim znova, chytí sa práve vo chvíli, keď sa rozsvieti oranžová. Pohnem sa a ešte tomu chlapovi v späťáku kývnem rukou. Odpovie mi vztýčeným prostredníkom.

Do Montreuilu dorazím so zotmením. Nájdem miesto na ulici Condorcet, oproti domčeku s modrými okenicami. Vezmem tašku a vytiahnem z nej sendvič, ktorý mi Valérie predala. Za dve eurá, lebo by inak skončil v koši. Vzdychla si, keď som sa

spýtal, či môžem zaplatiť zajtra. Je to žgrloška, dal by som ruku za to, že používa obe strany toaleťáku.

Začne pršať, skúsim pustiť stierače, nejdú. Je mi to jedno. Aj tak v tej kraksni neplánujem jazdiť. Natiahnem sa na zadných sedadlách, hlavu si podopriem taškou, prikryjem sa kabátom. Zastrčím si slúchadlá do uší a pustím si nový album od Grand Corps Malade. Zapálim si ručne šúľanú cigaretu, ktorú si šetrím od rána, a zavriem oči. Už dlho mi nebolo tak dobre. Dnes v noci nebudem spať v metre. Za dvesto eur mám konečne vlastný domov.

Iris

Pred mesiacom

Keď som mala dva roky, spadla som z dreveného koňa na kolotoči. Otec ma zle pripútal a nechal sa rozptýliť mamou, ktorá naňho z lavičky kričala, nech ma drží. Zlomila som si zápästie, museli ma operovať a zašiť. Mama sa hnevala na otca, otec na mamu, ja na koňa. Tak som prišla k svojej prvej jazve.

Keď som mala šesť, chcela som poraziť svojho bratranca, a tak som zo seba pri pretekoch v domácich látkových návlekoch na parketách u babky dala všetko. Spodná pera sa mi rozdelila na dve časti, a to bez zásahu Mojžiša. V nemocnici ich zlepili dokopy páskou. Tak som prišla k svojej druhej jazve.

Keď som mala sedem, susedin marhuľový pudel si so sebou vzal kúsok môjho lýtka. Tak som prišla k svojej tretej jazve.

Keď som mala jedenásť, učiteľka ma na hodine angličtiny vyvolala práve v okamihu, keď ma prudká bolesť zložila k zemi. Myslela si, že to len predstieram, aby som sa vyhla odpovedi, a nechcela ma pustiť k doktorovi. Nasledujúce ráno mi operovali slepé črevo a vďaka pocitu viny som sa stala angličtinárkinou obľúbenkyňou. Tak som prišla k svojej štvrtej jazve.

Keď som mala sedemnásť, dala som si odstrániť materské znamienko na líci. Bolo vystúpené a škaredé, akoby som na

tvári mala kúsok čokolády. Dostala som päť vpichov anestézie a šesť stehov. Tak som prišla k svojej piatej jazve.

Keď som mala dvadsať, zobudila som sa jedného rána s bolesťou v kostrči, pre ktorú som chodila ako s plutvami na nohách. Pri vyšetrení lekár zistil absces, ktorý si vyžadoval okamžitú operáciu. Anestézia prebehla zle, myslela som, že skapem, ale keď som sa prebrala, pohľad na strop ma uistil, že nie som v nebi. Tri týždne som na tomto skvelom mieste nosila hrubý obväz, ktorý mi zmierňoval tlak pri sedení. Tak som prišla k svojej šiestej jazve.

Keď som mala dvadsaťšesť, ležala som na chrbte a opaľovala sa na pláži, keď mi náraz vetra zhodil na holeň tyč slnečníka od suseda z vedľajšej osušky. Miliónkrát sa mi ospravedlnil a rovno ma aj pozval na večeru, ja som radšej odišla so záchranármi. Tak som prišla k svojej siedmej jazve.

Keď som mala tridsať, stretla som Jérémyho. Tak som prišla k svojej ôsmej jazve.

SEPTEMBER

1

Jeanne

Jeanne ponorila tyčový mixér do hrnca a sledovala, ako sa kúsky zeleniny rozletujú.

Za päťdesiat rokov si s Pierrom vytvorili svoje návyky. Zobúdzala sa prvá, z postele ju vyháňali temné myšlienky. Bola taká od narodenia, obdarená ťažkou melanchóliou, ktorá zahaľovala všetky dobré správy a radostné chvíle nepriehľadným závojom. Niekedy bez zjavnej príčiny cítila, ako sa jej v bruchu otvára priepasť a vťahuje ju bezodná prázdnota. Zvykla si na to, tak ako si človek zvykne na hluk v pozadí.

Z postele vstávala potichu, urobila si čaj a usadila sa v druhej izbe, kde šila, kým Pierre nevstal. Potom sa spolu naraňajkovali, spolu sa nachystali a spolu odišli každý do svojej práce. Večer sa vracala domov po ňom, on sa zastavil v pekárni, ona v zelovoci a potom spolu navarili, spolu sa navečerali, spolu si pozreli film alebo nejakú reláciu.

Už tri mesiace Jeanne steh po stehu párala svoje návyky. Množné číslo sa zmenilo na jednotné. To isté prostredie, tie isté hodiny, a predsa všetko znelo tak prázdno. Dokonca zmizla aj jej melanchólia, akoby bol celý jej život len prípravou na smútok, ktorému teraz čelila. Obrnila sa.

Niekto zazvonil, Hurka zaštekala. Vo dverách stál poštár s doporučeným listom v ruke.

„Poprosím jeden podpis, pani Perrinová."

Podpísala sa, zatiaľ čo Hurka dychtivo oňuchávala poslove topánky. Tá sučka vedela dokonale napodobniť chrochtanie prasaťa.

Jeanne obálku neotvorila, vedela, čo v nej je. To isté ako v dvoch predchádzajúcich. Nezdvihla, ani keď jej naposledy volali. Bankové účty mal na starosti Pierre. Vedela, čo sa deje, Pierre pred ňou netajil, že ich finančná situácia už niekoľko mesiacov nie je ružová.

Jeanne a Pierre patrili k takzvanej strednej triede. Vďaka svojim platom si mohli v roku 1969 kúpiť štvorizbový byt v 17. obvode a viesť pohodlný život bez veľkých výdavkov, ale aj väčších obmedzení. Raz do roka si dopriali dovolenku a prispievali tiež viacerým združeniam. Odchod do dôchodku ich životné tempo spomalil, zrazu cestovali do menej vzdialených destinácií, obmedzili ryby aj mäso a Pierre začal dôslednejšie viesť účty. Vdovský dôchodok, ktorý teraz poberala namiesto Pierrovej penzie, doviedol účet do mínusu. Hoci bol bankový poradca súcitný, predsa len jej navrhol, aby predala svoj byt. To však neprichádzalo do úvahy. Nebol to *jej* byt, bol *ich*. Pierre tam ešte stále žil, vo vôni fajkového tabaku, ktorá sa vsiakla do stien, vo dverách do kuchyne, ktoré jedného jarného dňa natrel na zeleno, v jeho zhrbenom obryse, ktorý ešte stále vídala v okne.

Obálku položila na skrinku v predsieni a nechala Hurku, aby jej vyskočila na kolená. Zapla televíziu a vybrala náhodný kanál. Všetko bolo lepšie ako ticho. Na obrazovke mladý muž ukazoval jednotlivé miestnosti bytu. Hlas – bezpochyby patril novinárovi, ktorý reportáž pripravil – uvádzal čísla podľa jeho slov čoraz rozšírenejšieho spôsobu bývania. Lišta na obrazovke to zhrnula slovami: „Spolubývanie, výhodné riešenie."